

Veri Tabanı Sistemleri Bağıntı Modeli

H. Turgut Uyar Şule Öğüdücü

2002-2012

1 / 101

License

©2002-2012 T. Uyar, Ş. Öğüdücü

You are free:

- ▶ to Share – to copy, distribute and transmit the work
- ▶ to Remix – to adapt the work

Under the following conditions:

- ▶ Attribution – You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- ▶ Noncommercial – You may not use this work for commercial purposes.
- ▶ Share Alike – If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.

Legal code (the full license):

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

2 / 101

Konular

Bağıntı Modeli

- Giriş
- Veri Tipleri
- Bağıntı Yönetimi
- Veriyi Değiştirme
- Başvuru Bütünlüğü

SQL

- Veri Tipleri
- Tablo Yönetimi
- Veriyi Değiştirme
- Başvuru Bütünlüğü

3 / 101

Veri Modelleri

- ▶ önceki modeller:
  - ▶ ters liste
  - ▶ hiyerarşik
  - ▶ ağ
- ▶ bağıntı modeli:
  - ▶ Dr. E. F. Codd, 1970
- ▶ sonraki modeller:
  - ▶ nesne
  - ▶ nesne / bağıntı

4 / 101

Bağıntı Modeli

- ▶ veri **bağıntılar** şeklinde modellenir:
 $\alpha \subseteq A \times B \times C \times \dots$
- ▶ bağıntılar **bağıntı değişkenlerine** atanır
- ▶ bağıntının her elemanı bir **çoklu**
- ▶ elemanların her verisi bir **nitelik**
- ▶ bağıntılar tablolarla temsil edilir
  - ▶ kullanıcı bütün veriyi tablolar şeklinde *algılamalı*
  - ▶ bağıntı → tablo, çoklu → satır, nitelik → sütun

5 / 101

Bağıntı Örneği

Örnek (film bağıntısı)

MOVIE

TITLE	YEAR	DIRECTOR	SCORE	VOTES
Usual Suspects	1995	Bryan Singer	8.7	3502
Suspiria	1977	Dario Argento	7.1	1004
Being John Malkovich	1999	Spike Jonze	8.3	13809
...	...	...	...	...

- ▶ bağıntı değişkeninin adı MOVIE
- ▶ (Usual Suspects, 1995, Bryan Singer, 8.7, 3502) film bağıntısının bir çoklusu
- ▶ YEAR, film bağıntısının bir niteliği

6 / 101

Bağıntı Yapısı

bağıntı başlığı

- bağıntının nitelikleri kümesi
- veri tanımlama dili komutlarından etkilenir

bağıntı gövdesi

- bağıntıdaki çoklular kümesi
- veri işleme dili komutlarından etkilenir

7 / 101

Bağıntı Yüklemi

Tanım

bağıntı yüklemi: bağıntının "anlamını" ifade eden cümle

- her çoklu yükleme göre *Doğru* ya da *Yanlış* değerini alır

8 / 101

Bağıntı Yükleme Örneği

Örnek (film bağıntısının yüklemi)

- TITLE başlıklı film YEAR yılında, DIRECTOR tarafından çekilmiştir; verilen VOTES oyun ortalaması SCORE'dur.
- (Suspiria, 1977, Dario Argento, 1004, 7.1) çoklusu doğrudur
- (Suspiria, 1978, Dario Argento, 1004, 7.1) çoklusu yanlıştır

9 / 101

Çoklu Sırası

- çokluların sırası önemsizdir

Örnek

- şu iki bağıntı eşdeğerlidir:

TITLE	...
Usual Suspects	...
Suspiria	...
Being John Malkovich	...

TITLE	...
Suspiria	...
Being John Malkovich	...
Usual Suspects	...

10 / 101

Nitelik Sırası

- niteliklerin sırası önemsizdir

Örnek

- şu iki bağıntı eşdeğerlidir:

TITLE	YEAR	...
Usual Suspects	1995	...
Suspiria	1977	...
Being John Malkovich	1999	...

YEAR	TITLE	...
1995	Usual Suspects	...
1977	Suspiria	...
1999	Being John Malkovich	...

11 / 101

Nitelik Değerleri

- niteliklere verilen değerler tek boyutlu olmalıdır
  - dizi, liste, kayıt gibi değerlere izin verilmez

Örnek (birden fazla yönetmen)

TITLE	...	DIRECTORS	...
...	...	...	...
Matrix	...	Andy Wachowski, Lana Wachowski	...
...	...	...	...

12 / 101

Boş Değer

- ▶ çoklu için o niteliğin değeri bilinmiyor
- ▶ çoklu o nitelik için bir değer taşıyor

Örnek

- ▶ filmin yönetmeni bilinmiyor
- ▶ film için oy kullanılmamış, o yüzden SCORE yok

13 / 101

Varsayılan Değer

- ▶ boş değer yerine varsayılan bir değer kullanılabilir
  - ▶ niteliğin alabileceği geçerli değerlerden biri olmamalı

Örnek

- ▶ SCORE niteliği 1.0 ile 10.0 arasında değer alıyorsa varsayılan değeri 0.0 seçilebilir

14 / 101

Eş Çoklular

- ▶ bir bağıntıda birbirinin eşi çoklular bulunamaz
  - ▶ her çoklu diğerlerinden ayırt edilebilmelidir

Örnek

TITLE	YEAR	DIRECTOR	SCORE	VOTES
Usual Suspects	1995	Bryan Singer	8.7	3502
Suspiria	1977	Dario Argento	7.1	1004
Being John Malkovich	1999	Spike Jonze	8.3	13809
...	...	...	...	...
Suspiria	1977	Dario Argento	7.1	1004
...	...	...	...	...

15 / 101

Anahtarlar

- ▶ B bağıntının bütün nitelikleri kümesi olsun ve $A \subseteq B$ olsun
- ▶ A 'nın bir anahtar adayı olabilmesi için şu koşullar sağlanmalı:
  - ▶ **eşsizlik**: herhangi iki çoklu A 'da yer alan bütün nitelikler için aynı değeri taşımazlar
  - ▶ **indirgenemezlik**: A 'nın hiçbir altkümesi eşsizlik özelliğini sağlamaz
- ▶ her bağıntının en az bir anahtar adayı vardır

16 / 101

Anahtar Adayı Örneği

Örnek (film bağıntısı için anahtar adayları)

- ▶ {TITLE}
- ▶ {TITLE, YEAR}
- ▶ {TITLE, DIRECTOR}
- ▶ {TITLE, YEAR, DIRECTOR}

17 / 101

Anahtar Eşdeğeri

- ▶ bir **doğal anahtar** bulunamıyorsa bir **anahtar eşdeğeri** tanımlanabilir
- ▶ kimlik niteliği
  - ▶ değerinin ne olduğunun önemi yok
  - ▶ sistem tarafından üretilabilir

18 / 101

Anahtar Eşdeğeri Örneği

Örnek

MOVIE#	TITLE	YEAR	DIRECTOR	SCORE	VOTES
...	...	...	...	...	...
6	Usual Suspects	1995	Bryan Singer	...	...
1512	Suspiria	1977	Dario Argento	...	...
70	Being John Malkovich	1999	Spike Jonze	...	...
...	...	...	...	...	...

- ▶ {MOVIE#} anahtar adaydır
- ▶ {MOVIE#, TITLE} anahtar adayı değildir

19 / 101

Birincil Anahtar

- ▶ bir bağıntının birden fazla anahtar adayı varsa:
  - ▶ biri **birincil anahtar** seçilir
  - ▶ diğerleri **anahtar seçeneği** olur
- ▶ her bağıntının bir birincil anahtarı bulunması zorunludur
- ▶ birincil anahtarın parçası olan hiçbir niteliğin değeri hiçbir çokluda boş olamaz

20 / 101

Birincil Anahtar Örneği

- ▶ birincil anahtarı oluşturan nitelikler altı çizili gösterilir

Örnek

<u>MOVIE#</u>	<u>TITLE</u>	<u>YEAR</u>	<u>DIRECTOR</u>	<u>SCORE</u>	<u>VOTES</u>
...	...	...	...	...	...
6	Usual Suspects	1995	Bryan Singer	...	...
1512	Suspiria	1977	Dario Argento	...	...
70	Being John Malkovich	1999	Spike Jonze	...	...
...	...	...	...	...	...

21 / 101

Veri Tipleri

- ▶ aynı niteliğe ilişkin değerler aynı tanım kümesinden seçilmeli
  - ▶ karşılaştırma işlemi ancak aynı tanım kümesinden seçilmiş değerler arasında anlamlıdır
- ▶ pratikte veri tipleri kullanılır

22 / 101

Tanım Kümesi Örneği

Örnek

- ▶ TITLE başlıklar kümesinden, YEAR yıllar kümesinden, DIRECTOR yönetmenler kümesinden, ...
- ▶ veri tipi kullanılırsa:
TITLE katar, YEAR tamsayı, DIRECTOR katar, ...
  - ▶ DIRECTOR niteliğine "Usual Suspects" değerini vermek veri tipi açısından doğru, yüklem açısından yanlış
  - ▶ YEAR ve VOTES değerleri birer tamsayı ancak bunları karşılaştırmak anlamlı değil

23 / 101

Tutorial D Veri Tipleri

- ▶ INTEGER
- ▶ RATIONAL
- ▶ BOOL
- ▶ CHAR

24 / 101

Tip Tanımlama

Komut

```
TYPE type_name POSSREP {  
    field_name field_type  
    [, ...]  
};
```

Tip Silme

```
DROP TYPE type_name;
```

25 / 101

Tip Tanımlama Örnekleri

Örnek

```
TYPE MOVIE# POSSREP { VALUE INTEGER };
```

```
TYPE YEAR POSSREP { VALUE INTEGER };
```

```
TYPE SCORE POSSREP { VALUE RATIONAL };
```

26 / 101

Tip İşlemleri

- ▶ türetilen tip için değer üretme:
type_name(base_value [, ...])!
- ▶ bir alanın değerini alma: THE_ işlemleri
THE_field_name(variable_name)
- ▶ tip dönüşümü: CAST_AS_ işlemleri
CAST_AS_target_type(value)
- ▶ bir niteliğin adını değiştirmek:
RENAME (attribute_name AS new_name)

27 / 101

Tip İşlemleri Örnekleri

Örnek

- ▶ bir SCORE değeri üretme:
SCORE(8.7)
- ▶ bir SCORE değişkeninin VALUE alanını alma:
THE_VALUE(SCORE)
- ▶ bir tamsayı VOTES değerini bir RATIONAL değere dönüştürme:
CAST_AS_RATIONAL(VOTES)
- ▶ MOVIE# niteliğinin adını değiştirmek:
RENAME (MOVIE# AS MOVIE_NO)

28 / 101

Değer Kısıtlamaları

Komut

```
TYPE type_name POSSREP {  
    field_name field_type  
    [, ...]  
    CONSTRAINT condition  
};
```

29 / 101

Değer Kısıtlaması Örneği

Example

- ▶ SCORE değerleri 1.0 ile 10.0 arasında olmalı

```
TYPE SCORE POSSREP {  
    VALUE RATIONAL  
    CONSTRAINT  
        (VALUE >= 1.0) AND (VALUE <= 10.0)  
};
```

30 / 101

Bağıntı Tanımlama

Komut

```
RELATION
{ attribute_name attribute_type
  [, ...] }
KEY { attribute_name [, ...] }
```

31 / 101

Bağıntı Tanımlama Örneği

Örnek

```
RELATION
{ MOVIE# MOVIE#,
  TITLE CHAR,
  YEAR YEAR,
  DIRECTOR CHAR,
  SCORE SCORE,
  VOTES INTEGER }
KEY { MOVIE# }
```

32 / 101

Taban Bağıntı Değişkeni Yaratma

Komut

```
VAR relvar_name BASE RELATION
{ ... }
KEY { ... };
```

Değişken Silme

```
DROP VAR relvar_name;
```

33 / 101

Taban Bağıntı Değişkeni Yaratma Örneği

Örnek

```
VAR MOVIE BASE RELATION
{ MOVIE# MOVIE#,
  TITLE CHAR,
  YEAR YEAR,
  DIRECTOR CHAR,
  SCORE SCORE,
  VOTES INTEGER }
KEY { MOVIE# };
```

34 / 101

Çoklu ve Bağıntı Üretme

Çoklu Üretme

```
TUPLE {
  attribute_name attribute_value
  [, ...]
}
```

Bağıntı Üretme

```
RELATION {
  TUPLE { ... }
  [, ...]
}
```

35 / 101

Bağıntı Değişkenine Atama

- bağıntıların bağıntı değişkenlerine atanması:
relvar_name := RELATION { ... };

36 / 101

Bağıntı Değişkenine Atama Örneği

Örnek

```
MOVIE := RELATION {  
  TUPLE { MOVIE# MOVIE#(6),  
    TITLE "Usual Suspects",  
    YEAR YEAR(1995), DIRECTOR "Bryan Singer",  
    SCORE SCORE(8.7), VOTES 35027 },  
  TUPLE { MOVIE# MOVIE#(70),  
    TITLE "Being John Malkovich",  
    YEAR YEAR(1999), DIRECTOR "Spike Jonze",  
    SCORE SCORE(8.3), VOTES 13809 }  
};
```

37 / 101

Çoklu Ekleme

Komut

```
INSERT relvar_name RELATION {  
  TUPLE { ... }  
  [, ...]  
};
```

38 / 101

Çoklu Ekleme Örneği

Örnek

```
INSERT MOVIE RELATION {  
  TUPLE { MOVIE# MOVIE#(6),  
    TITLE "Suspiria",  
    YEAR YEAR(1977),  
    DIRECTOR "Dario Argento",  
    SCORE SCORE(7.1), VOTES 1004 }  
};
```

39 / 101

Çoklu Silme

Komut

```
DELETE relvar_name  
[ WHERE condition ];
```

- koşul belirtilmezse bütün çoklular silinir

40 / 101

Çoklu Silme Örneği

Örnek

- puanı 3.0'dan düşük, oy sayısı 4'den fazla olan filmleri sil

```
DELETE MOVIE  
WHERE ((SCORE < SCORE(3.0))  
  AND (VOTES > 4));
```

41 / 101

Çoklu Güncelleme

Komut

```
UPDATE relvar_name  
[ WHERE condition ]  
( attribute_name := attribute_value  
  [, ...] );
```

- koşul belirtilmezse bütün çoklular güncellenir

42 / 101

Çoklu Güncelleme Örneği

Örnek

- "Suspiria" filmi için yeni verilen bir oyu (9) işle

```
UPDATE MOVIE
WHERE (TITLE = "Suspiria") (
  SCORE := SCORE(
    (THE_VALUE(SCORE)
     * CAST_AS_RATIONAL(VOTES)
     + CAST_AS_RATIONAL(9))
    / CAST_AS_RATIONAL(VOTES + 1)
  ),
  VOTES := VOTES + 1
);
```

43 / 101

Tek Boyutlu Değerler

- değerlerin tek boyutlu olması kuralına uyabilmek için çokluların yinelenmeleri gerekebilir

Örnek (oyuncular nasıl tutulacak?)

MOVIE#	TITLE	...	ACTORS
6	Usual Suspects	...	Gabriel Byrne
...	...	...	...
70	Being John Malkovich	...	~~Cameron Diaz, John Malkovich~~
...	...	...	...

MOVIE#	TITLE	...	ACTOR
6	Usual Suspects	...	Gabriel Byrne
...	...	...	...
70	Being John Malkovich	...	Cameron Diaz
70	Being John Malkovich	...	John Malkovich
...	...	...	...

44 / 101

Tek Boyutluluk Örneği

Örnek (filmler ve oyuncular)

MOVIE#	TITLE	...
6	Usual Suspects	...
1512	Suspiria	...
70	Being John Malkovich	...
...	...	...

ACTOR#	NAME
308	Gabriel Byrne
282	Cameron Diaz
503	John Malkovich
...	...

MOVIE#	ACTOR#	ORD
6	308	2
70	282	2
70	503	14
...	...	...

45 / 101

Tek Boyutluluk Örneği

Örnek (yönetmenler nasıl tutulacak?)

MOVIE#	TITLE	...	DIRECTOR#
6	Usual Suspects	...	639
1512	Suspiria	...	2259
70	Being John Malkovich	...	1485
...	...	...	...

PERSON#	NAME
308	Gabriel Byrne
1485	Spike Jonze
639	Bryan Singer
282	Cameron Diaz
2259	Dario Argento
503	John Malkovich
...	...

MOVIE#	ACTOR#	ORD
6	308	2
70	282	2
70	503	14
...	...	...

46 / 101

Dış Anahtarlar

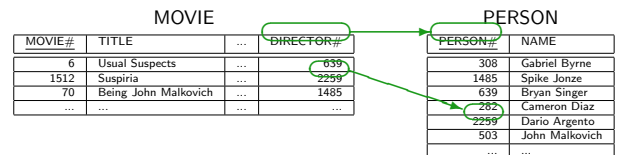
Tanım

dış anahtar: bir bağıntının bir niteliğinin başka bir bağıntının anahtar adayı olması

47 / 101

Dış Anahtar Örnekleri

Örnek (MOVIE bağıntı değişkeninin DIRECTOR# niteliği)

48 / 101

Dış Anahtar Örnekleri

Örnek (film veri tabanındaki dış anahtarlar)

49 / 101

Başvuru Bütünlüğü

Tanım

başvuru bütünlüğü:

dış anahtar niteliğinin aldığı bütün değerler
başvurulan bağıntının ilgili niteliğinde bulunmalı

- ▶ başvuru bütünlüğünü bozacak işlemler engellenmeli

50 / 101

Başvuru Bütünlüğü Örneği

Örnek

MOVIE				PERSON	
MOVIE#	TITLE	...	DIRECTOR#	PERSON#	NAME
...	...	...	...	...	...
1512	Suspiria	...	2259	2259	Dario Argento
...	...	...	...	...	...

- ▶ (2259, Dario Argento) çoklusunu sil
- ▶ (2259, Dario Argento) çoklusunu
(2871, Dario Argento) olarak değiştir

51 / 101

Dış Anahtar Tanımlama

Komut

```
CONSTRAINT constraint_name
referencing_relvar_name
{ attribute_name }
<= referenced_relvar_name
{ attribute_name };
```

- ▶ iki bağıntıdaki nitelik isimlerinin aynı olması gerek
  - ▶ değilse nitelik isimleri değiştirilmeli

52 / 101

Dış Anahtar Tanımlama Örnekleri

Örnek (CASTING bağıntı değişkeninin MOVIE# niteliği)

```
CONSTRAINT CASTING_FKEY_MOVIE
CASTING { MOVIE# }
<= MOVIE { MOVIE# };
```

53 / 101

Dış Anahtar Tanımlama Örnekleri

Örnek (MOVIE bağıntı değişkeninin DIRECTOR# niteliği)

```
CONSTRAINT MOVIE_FKEY_DIRECTOR
MOVIE { DIRECTOR# }
RENAME (DIRECTOR# AS PERSON#)
<= PERSON { PERSON# };
```

54 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (tipler)

```
TYPE MOVIE# POSSREP { VALUE INTEGER };
TYPE YEAR POSSREP { VALUE INTEGER };
TYPE SCORE POSSREP { VALUE RATIONAL
  CONSTRAINT (VALUE >= 1.0)
    AND (VALUE <= 10.0) };
TYPE PERSON# POSSREP { VALUE INTEGER };
```

55 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (MOVIE bağıntı değişkeni)

```
VAR MOVIE BASE RELATION
{ MOVIE# MOVIE#, TITLE CHAR, YEAR YEAR,
  SCORE SCORE, VOTES INTEGER,
  DIRECTOR# PERSON# }
KEY { MOVIE# };
```

56 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (PERSON bağıntı değişkeni)

```
VAR PERSON BASE RELATION
{ PERSON# PERSON#, NAME CHAR }
KEY { PERSON# };
```

57 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (CASTING bağıntı değişkeni)

```
VAR CASTING BASE RELATION
{ MOVIE# MOVIE#, ACTOR# PERSON#,
  ORD INTEGER }
KEY { MOVIE#, ACTOR# };
```

58 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (MOVIE bağıntı değişkeninin dış anahtarları)

```
CONSTRAINT MOVIE_FKEY_DIRECTOR
MOVIE { DIRECTOR# }
  RENAME (DIRECTOR# AS PERSON#)
<= PERSON { PERSON# };
```

59 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (CASTING bağıntı değişkeninin dış anahtarları)

```
CONSTRAINT CASTING_FKEY_MOVIE
CASTING { MOVIE# } <= MOVIE { MOVIE# };

CONSTRAINT CASTING_FKEY_ACTOR
CASTING { ACTOR# }
  RENAME (ACTOR# AS PERSON#)
<= PERSON { PERSON# };
```

60 / 101

Veri Tipleri

- ▶ INTEGER
  - ▶ SMALLINT
- ▶ NUMERIC (precision, scale)
  - ▶ precision: toplam hane sayısı
  - ▶ scale: noktadan sonraki hane sayısı
  - ▶ eşanlamlısı: DECIMAL (precision, scale)
- ▶ FLOAT (p)
  - ▶ p: kabul edilebilir en düşük duyarlık
- ▶ BOOLEAN

61 / 101

Katar Veri Tipleri

- ▶ CHARACTER [VARYING] (n)
  - ▶ CHARACTER (n) tipinde, katar n simgeden kısaysa sona boşluk eklenir
- ▶ kısaltmalar:
  - ▶ CHARACTER (n) yerine CHAR (n)
  - ▶ CHARACTER VARYING (n) yerine VARCHAR (n)

62 / 101

Tarih - Zaman Veri Tipleri

- ▶ DATE
  - ▶ değer örneği: 2005-09-26
- ▶ TIME
  - ▶ değer örneği: 11:59:22.078717
- ▶ TIMESTAMP
  - ▶ değer örneği: 2005-09-26 11:59:22.078717
- ▶ INTERVAL
  - ▶ değer örneği: 3 days

63 / 101

Büyük Nesne Veri Tipleri

- ▶ rasgele uzunluklu nesneler
- ▶ sorgulamada kullanılamaz
- ▶ metin: CHARACTER LARGE OBJECT (n)
  - ▶ CLOB
- ▶ ikili: BINARY LARGE OBJECT (n)
  - ▶ BLOB
  - ▶ resim, ses v.b.

64 / 101

Tanım Kümesi Yaratma

Komut

```
CREATE DOMAIN domain_name [ AS ] base_type
[ DEFAULT default_value ]
[ { CHECK ( condition ) } [, ...] ]
```

Tanım Kümesi Silme

```
DROP DOMAIN domain_name [, ...]
```

65 / 101

Tanım Kümesi Örneği

Örnek (geçerli SCORE değerleri için bir tanım kümesi)

```
CREATE DOMAIN SCORES AS FLOAT
CHECK ((VALUE >= 1.0) AND (VALUE <= 10.0))
```

66 / 101

Tablo Yaratma

Komut

```
CREATE TABLE table_name (  
    { column_name data_type }  
    [, ... ]  
)
```

Tablo Silme

```
DROP TABLE table_name [, ... ]
```

67 / 101

Boş ve Varsayılan Değerler

Komut

```
CREATE TABLE table_name (  
    { column_name data_type  
        [ NULL | NOT NULL ]  
        [ DEFAULT default_value ] }  
    [, ... ]  
)
```

- ▶ NULL: niteliğin boş bırakılmasına izin var (varsayılan)
- ▶ NOT NULL: niteliğin boş bırakılmasına izin yok

68 / 101

Birincil Anahtar Tanımlama

Komut

```
CREATE TABLE table_name (  
    { column_name data_type  
        [ NULL | NOT NULL ]  
        [ DEFAULT default_value ] }  
    [, ... ]  
    [ PRIMARY KEY ( column_name [, ...] ) ]  
)
```

- ▶ birincil anahtar tek bir sütundan oluşuyorsa, doğrudan sütun tanımında belirtilebilir:

column_name data_type PRIMARY KEY

69 / 101

Tablo Yaratma Örneği

Örnek

```
CREATE TABLE MOVIE (  
    ID INTEGER,  
    TITLE VARCHAR(80) NOT NULL,  
    YR NUMERIC(4),  
    DIRECTOR VARCHAR(40),  
    SCORE FLOAT,  
    VOTES INTEGER DEFAULT 0,  
    PRIMARY KEY (ID)  
)
```

70 / 101

Tablo Yaratma Örneği

Örnek

```
CREATE TABLE MOVIE (  
    ID INTEGER PRIMARY KEY,  
    ...  
    VOTES INTEGER DEFAULT 0  
)
```

71 / 101

Kendiliğinden Artırılan Değerler

- ▶ ürüne özel tanımlar
  - ▶ PostgreSQL: SERIAL veri tipi
  - ▶ MySQL: AUTO_INCREMENT özelliği

72 / 101

Kendiliğinden Artırılan Değer Örnekleri

Örnek (PostgreSQL)

```
CREATE TABLE MOVIE (  
  ID SERIAL PRIMARY KEY,  
  ...  
)
```

Örnek (MySQL)

```
CREATE TABLE MOVIE (  
  ID INTEGER PRIMARY KEY AUTO_INCREMENT,  
  ...  
)
```

73 / 101

Değer Kısıtlamaları

Komut

```
CREATE TABLE table_name (  
  ...  
  [ { CHECK ( condition ) }  
  [, ...] ]  
  ...  
)
```

74 / 101

Değer Kısıtlaması Örneği

Örnek

- SCORE değerleri 1.0 ile 10.0 arasında olmalı

```
CREATE TABLE MOVIE (  
  ID INTEGER PRIMARY KEY,  
  ...,  
  SCORE FLOAT,  
  VOTES INTEGER DEFAULT 0,  
  CHECK ((SCORE >= 1.0) AND (SCORE <= 10.0))  
)
```

75 / 101

Eşsizlik Tanımı

Komut

```
CREATE TABLE table_name (  
  ...  
  [ { UNIQUE ( column_name [, ...] ) }  
  [, ...] ]  
  ...  
)
```

- eşsizlik kısıtlaması tek bir sütundan oluşuyorsa, doğrudan sütun tanımında belirtilebilir:

```
column_name data_type UNIQUE
```

76 / 101

Eşsizlik Tanımı Örneği

Örnek

- {TITLE} ve {DIRECTOR, YR} eşsiz

```
CREATE TABLE MOVIE (  
  ID INTEGER PRIMARY KEY,  
  TITLE VARCHAR(80) UNIQUE NOT NULL,  
  YR NUMERIC(4),  
  DIRECTOR VARCHAR(40),  
  SCORE FLOAT,  
  VOTES INTEGER DEFAULT 0,  
  UNIQUE (DIRECTOR, YR)  
)
```

77 / 101

Tablo Adı Değiştirme

Komut

```
ALTER TABLE table_name  
  RENAME TO new_name
```

Örnek

```
ALTER TABLE MOVIE  
  RENAME TO FILM
```

78 / 101

Sütun Ekleme

Komut

```
ALTER TABLE table_name
  ADD [ COLUMN ] column_name data_type
      [ NULL | NOT NULL ]
      [ DEFAULT default_value ]
```

Örnek

```
ALTER TABLE MOVIE
  ADD COLUMN RUNTIME INTEGER
```

79 / 101

Sütun Silme

Komut

```
ALTER TABLE table_name
  DROP [ COLUMN ] column_name
```

Örnek

```
ALTER TABLE MOVIE
  DROP COLUMN RUNTIME
```

80 / 101

Sütun Adı Değiştirme

Komut

```
ALTER TABLE table_name
  RENAME [ COLUMN ] column_name TO new_name
```

Örnek

```
ALTER TABLE MOVIE
  RENAME COLUMN TITLE TO NAME
```

81 / 101

Sütun Varsayılan Değeri

Sütun Varsayılan Değeri Değiştirme

```
ALTER TABLE table_name
  ALTER [ COLUMN ] column_name
  SET DEFAULT default_value
```

Sütun Varsayılan Değeri Silme

```
ALTER TABLE table_name
  ALTER [ COLUMN ] column_name
  DROP DEFAULT
```

82 / 101

Kısıtlama Ekleme

Komut

```
ALTER TABLE table_name
  ADD [ CONSTRAINT constraint_name ]
  constraint_definition
```

- var olan çoklular ne olacak?

Kısıtlama Silme

```
ALTER TABLE table_name
  DROP [ CONSTRAINT ] constraint_name
```

83 / 101

Kısıtlama Ekleme Örneği

Örnek

- YR değerleri 1888'den küçük olmasın

```
ALTER TABLE MOVIE
  ADD CONSTRAINT MINIMUM_YEAR
  CHECK (YR >= 1888)
```

- minimum yıl kısıtlamasını kaldır

```
ALTER TABLE MOVIE
  DROP CONSTRAINT MINIMUM_YEAR
```

84 / 101

Satır Ekleme

Komut

```
INSERT INTO table_name
[ ( column_name [, ...] ) ]
VALUES ( column_value [, ...] )
```

- değer sırası sütun adı sırasına uymalıdır
- sütun adları belirtilmezse sütun değerleri tablo yaratılırken verilen sırayla yazılmalıdır
- belirtilmeyen sütunlara varsayılan değerleri atanır
- otomatik üretilecek sütunları belirtmemek gerekir

85 / 101

Satır Ekleme Örnekleri

Örnek

```
INSERT INTO MOVIE VALUES (
6,
'Usual Suspects',
1995,
'Bryan Singer',
8.7,
35027
)
```

86 / 101

Satır Ekleme Örnekleri

Örnek

```
INSERT INTO MOVIE (YR, TITLE) VALUES (
1995,
'Usual Suspects'
)
```

- ID değeri otomatik üretilir

87 / 101

Satır Silme

Komut

```
DELETE FROM table_name
[ WHERE condition ]
```

88 / 101

Satır Silme Örneği

Örnek

- puanı 3.0'dan düşük, oy sayısı 4'den fazla olan filmleri sil

```
DELETE FROM MOVIE
WHERE ((SCORE < 3.0) AND (VOTES > 4))
```

89 / 101

Satır Güncelleme

Komut

```
UPDATE table_name
SET { column_name = column_value } [, ...]
[ WHERE condition ]
```

90 / 101

Satır Güncelleme Örneği

Örnek

- "Suspiria" filmi için yeni verilen bir oyu (9) işle

```
UPDATE MOVIE
SET SCORE = (SCORE * VOTES + 9)
           / (VOTES + 1),
    VOTES = VOTES + 1
WHERE (TITLE = 'Suspiria')
```

91 / 101

Dış Anahtar Tanımlama

Komut

```
CREATE TABLE table_name (
    ...
    [ { FOREIGN KEY ( column_name [, ...] )
      REFERENCES table_name
        [ ( column_name [, ...] ) ]
      [ ON DELETE option ]
      [ ON UPDATE option ] } [, ...] ]
    ...
)
```

92 / 101

Başvuru Bütünlüğü Seçenekleri

- işleme izin verme: RESTRICT, NO_ACTION
- işlemi etkilenen çoklulara yansıt: CASCADE
- boş değer ata: SET NULL
  - boş değer olmasına izin varsa
- varsayılan değer ata: SET DEFAULT

93 / 101

Bütünlük Kısıtlamaları Örnekleri

Örnek (silerken kısıtla)

- PERSON bağlantısından silinmek istenen yönetmenin ID niteliği değeri MOVIE bağlantısının DIRECTORID niteliği değerleri arasında geçiyorsa silmeye izin verme

Örnek (güncellerken yansıt)

- bir yönetmenin ID niteliği değeri PERSON bağlantısında güncellendiğinde MOVIE bağlantısının DIRECTORID niteliği değerlerinde geçtiği çoklularda da güncelle

94 / 101

Bütünlük Kısıtlamaları Örnekleri

Örnek (silerken yansıt)

- kişiyi PERSON bağlantısından sil
- CASTING bağlantısının ACTORID niteliğinde silinen kişinin ID niteliği değerinin geçtiği bütün çokluları sil
- kişinin ID niteliği değerinin MOVIE bağlantısının DIRECTORID niteliğinde geçtiği bütün çokluları MOVIE bağlantısından sil
- önceki adımda silinen her bir MOVIE çoklusu için CASTING bağlantısının MOVIEID niteliğinde silinen filmin ID niteliği değerinin geçtiği bütün çokluları sil

95 / 101

Dış Anahtar Tanımlama Örneği

Örnek (MOVIE tablosunda DIRECTORID dış anahtarı)

```
CREATE TABLE MOVIE (
    ID INTEGER PRIMARY KEY,
    ...
    DIRECTORID INTEGER,
    FOREIGN KEY DIRECTORID
    REFERENCES PERSON (ID)
    ON DELETE RESTRICT
    ON UPDATE CASCADE
)
```

96 / 101

Dış Anahtar Tanımlama

- ▶ dış anahtar, başvuru tablosunda birincil anahtarla eşleşiyorsa REFERENCES kısmında belirtilmesi zorunlu değildir
- ▶ dış anahtar tek bir sütundan oluşuyorsa, sütun tanımında belirtilebilir:

```
column_name data_type  
REFERENCES table_name [ ( column_name ) ]
```

97 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (MOVIE tablosunun yaratılması)

```
CREATE TABLE MOVIE (  
  ID INTEGER PRIMARY KEY,  
  TITLE VARCHAR(80) NOT NULL,  
  YR NUMERIC(4),  
  SCORE FLOAT,  
  VOTES INTEGER DEFAULT 0,  
  DIRECTORID INTEGER REFERENCES PERSON  
)
```

98 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (PERSON tablosunun yaratılması)

```
CREATE TABLE PERSON (  
  ID INTEGER PRIMARY KEY,  
  NAME VARCHAR(40) UNIQUE NOT NULL  
)
```

99 / 101

Örnek Veri Tabanının Yaratılması

Örnek (CASTING tablosunun yaratılması)

```
CREATE TABLE CASTING (  
  MOVIEID INTEGER REFERENCES MOVIE,  
  ACTORID INTEGER REFERENCES PERSON,  
  ORD INTEGER,  
  PRIMARY KEY (MOVIEID, ACTORID)  
)
```

100 / 101

Kaynaklar

Okunacak: Date

- ▶ Chapter 3: An Introduction to Relational Databases
  - ▶ 3.2. [An Informal Look at the Relational Model](#)
  - ▶ 3.3. [Relations and Relvars](#)
- ▶ Chapter 6: [Relations](#)
- ▶ Chapter 9: Integrity
  - ▶ 9.10. [Keys](#)
  - ▶ 9.12. [SQL Facilities](#)

101 / 101